

درس‌نامه درختی + آزمون‌های مبحثی و جامع + پاسخ‌های تشریحی

موج‌آزمون اختصاصی انسانے

روان‌شناسی

سیده ضحی سکاکی، سیمین زاهدی

انگه
نترالگو

به نام خداوند جسم و روان

بعضی‌ها برای موفق شدن پارو می‌زنند که یک روش مطمئن و اصولی هم هست. ولی پارو زدن یک کار مستمر و پیوسته است و نیاز به وقت و تلاش زیاد دارد. به خاطر همین بعضی‌ها که تنبلی کردند و توی مسابقهٔ پارورنی عقب موندند، دنبال یک روش سریع می‌گردند تا گذشته رو جبران کنند. این افراد برای اینکه به موفقیت برسند تصمیم می‌گیرند سوار یک موج بشن و خودشون رو با سرعت چند برابر به خط پایان برسوند. ما کتاب موج آزمون روان‌شناسی رو نوشتیم تا شما رو سوار یک موج هیجان‌انگیز کنیم و با حداکثر سرعت به خط پایان برسونیم. اگر تا الان خوب پارو نزدید، نگران نباشید، با این کتاب عقب افتادگی‌هاتون جبران می‌شه. اگر هم خوب پارو زدید که خوش به حالتون! شما همون کسانی هستید که فقط به یک موج احتیاج دارید تا همهٔ رقبای سرسختتون رو جا بذارید.

در این کتاب ما برای هر درس یک درس‌نامهٔ خلاصه و فشرده نوشتیم تا در کمترین زمان ممکن، تمام نکات اصلی رو مرور کنید. ویژگی درس‌نامه‌ها اینه که در اون‌ها مطالب به شکل نموداری و منظم دسته‌بندی شده و شما با یک نگاه، یک تصویر کلی و جامع از هر درس توی ذهنتون می‌سازید.

برای هر درس ۲ آزمون ۲۰ تستی گذاشتیم که با این تعداد سوال، چیزی از قلم نمی‌افته. پاسخ‌نامهٔ تشریحی رو اصلاً دست کم نگیرید! در همهٔ سؤالات، تک‌تک گزینه‌ها رو توضیح دادیم و کلی ریزه‌کاری تستی گفتیم که با خوندش حس حرفه‌ای شدن رو تجربه خواهید کرد. ۴ آزمون جامع در سطح یک کنکور سخت طراحی کردیم تا فضای کنکور شبیه‌سازی بشه. با زدن این آزمون‌ها، اگه کنکور آسون باشه، شما هیچ چیزی رو از دست نمی‌دید و اگر کنکور سخت باشه، موج سواریتون با یه باد موافق پرتاب‌کننده به سمت موفقیت، تکمیل می‌شه. از خداوند مهربون سپاسگزاریم که به ما کمک کرد تا این کتاب عالی بشه و به موقع به دست شما برسه.

از همهٔ بر و بچه‌های خوب و پیگیر الگو تشکر می‌کنیم که بهترین حمایت‌ها رو از ما کردند. لازم می‌دانیم از دوستان عزیزمون در واحد حروف‌چینی و ویراستاری، خانم راضیه صالحی و آقای محسن شعبان‌شمیرانی تقدیر و تشکر نماییم.

آرزو می‌کنیم همیشه سوار بلندترین موج‌های موفقیت باشید؛

موج‌هایی به خوبی موج آزمون ☺

سیده ضحی سکاکی

سیمین زاهدی

فهرست

درس‌نامه و آزمون‌های مجبئی

۲	درس اول: روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه
۴	آزمون ۱
۸	آزمون ۲
۱۲	درس دوم: روان‌شناسی رشد
۱۶	آزمون ۳
۲۰	آزمون ۴
۲۴	درس سوم: احساس، توجه، ادراک
۲۷	آزمون ۵
۳۱	آزمون ۶
۳۵	درس چهارم: حافظه و علل فراموشی
۳۹	آزمون ۷
۴۳	آزمون ۸
۴۷	درس پنجم: تفکر (۱) حل مسئله
۵۰	آزمون ۹
۵۴	آزمون ۱۰
۵۸	درس ششم: تفکر (۲) تصمیم‌گیری
۶۲	آزمون ۱۱
۶۶	آزمون ۱۲
۷۰	درس هفتم: انگیزه و نگرش
۷۵	آزمون ۱۳
۷۹	آزمون ۱۴
۸۳	درس هشتم: روان‌شناسی سلامت
۸۷	آزمون ۱۵
۹۱	آزمون ۱۶

فهرست

آزمون‌های جامع

- آزمون ۱۷: جامع (۱) ۹۵
- آزمون ۱۸: جامع (۲) ۹۹
- آزمون ۱۹: جامع (۳) ۱۰۳
- آزمون ۲۰: جامع (۴) ۱۰۷

کنکورهای ۱۴۰۰

- آزمون ۲۱: کنکور ۱۴۰۰ داخل ۱۱۱
- آزمون ۲۲: کنکور ۱۴۰۰ خارج از کشور ۱۱۴

پاسخ‌های تشریحی

- پاسخ‌های تشریحی ۱۱۸
- پاسخ‌نامه کلیدی ۱۸۸

درس سوم

احساس، توجه، ادراک

- تعاریف مهم**
- محرك: هر چیزی که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند.
  - احساس: تحریک اندام‌های حسی / دریافت محرک‌های محیطی از طریق حواس
  - توجه: انتخاب محرک خاص از بین محرک‌های بی‌شمار پیرامون
  - ادراک: تعبیر و تفسیر کردن، معنی و مفهوم و سازمان دادن به محرک‌های توجه شده (به محرک‌های انتخابی)
  - تمرکز: اگر توجه مداوم و پایدار باشد، تمرکز شکل می‌گیرد.

- احساس**
- ۱ محرومیت حسی (فقدان حواس): شرایطی که در آن هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی توسط محرک‌های بیرونی تحریک نمی‌شوند. (نوعی شکنجه تلقی می‌شود)
  - ۲ جبران حسی: از دست دادن یکی از اندام‌های حسی، موجب جبران خسارت توسط سایر اندام‌های حسی سالم می‌شود. (مانند قوی شدن حس لامسه در افراد نابینا)
  - ۳ اثر دریافت چندحسی: اگر یک موضوع را با چند حس دریافت کنیم، دریافت ما قوی‌تر می‌شود.
  - ۴ نقش تکاملی احساس: احساس برای بقای موجودات زنده حیاتی است.
  - ۵ حواس مختلف: مهم‌ترین حواس بینایی، شنوایی، چشایی، بویایی و لامسه است که تحریک هر یک از آنها تابع شدت محرک است.

احساس

توجه

- منابع توجه**
- ۱ تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی
  - ۲ اطلاعات موجود در حافظه (یک استادکار مکانیک در مسیر خود به فروشگاه وسایل مکانیکی بیشتر توجه می‌کند)
  - ۳ سبک پردازش و انتظارات افراد (اگر با دوستان قرار ملاقات داشته باشید، هر فردی را از دور، آن دوست تلقی می‌کنید)

- ۱ زمانی که روی یک کار متمرکز هستیم، نسبت به محرک‌های دیگر آگاهی نسبی داریم. (خواندن عمیق کتاب و شنیدن درخواست مادر)
- ۲ آماده‌سازی: شناخت محرک معینی تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه به آن قرار می‌گیرد. ارائه پیشین دریافت بعدی را آسان می‌کند. (توجه به تبلیغ روی کیسه خرید)

به همه آنچه توجه داریم، آگاهی کامل نداریم

تعریف خوگیری: عادت کردن به محرک خاص به نحوی که به تدریج کمتر و کمتر به آن محرک می‌پردازیم. (آفت تمرکز است).

۱ یکنواختی و ثبات نسبی: ارائه محرک به صورت یکنواخت موجب خوگیری می‌شود (راهکار: استفاده از رنگ‌های مختلف، خوردن میان وعده بین مطالعه)
 ۲ آشنایی نسبی با محرک: ارائه محرک به دفعات متعدد و تکراری شدن آن موجب خوگیری می‌شود (راهکار: نگاه کردن به موضوع از زوایای متفاوت)

عوامل تمرکز (عوامل خوگیری)

۱ تغییرات درونی محرک‌ها: وجود شرایط متنوع و جذاب در محرک (مانند نقوش چشم‌نواز یک فرش ایرانی) تمرکز ایجاد می‌کند.
 ۲ درگیری و انگیزتگی ذهنی: میزان آن در افراد مختلف فرق می‌کند و تحت تأثیر ۱- عوامل فیزیولوژیکی و ۲- عوامل روان‌شناختی است.

عوامل ایجاد تمرکز

۱ ردیابی درست علامت
 موقعیت‌های ردیابی:
 ۱- محرک هدف حاضر است و ردیابی می‌شود (اصابت) ✓
 ۲- محرک هدف غایب است و ردیابی نمی‌شود (رد درست) ✓
 ۳- محرک هدف حاضر است و ردیابی نمی‌شود (از دست دادن محرک هدف) ✗
 ۴- محرک هدف غایب است و ردیابی می‌شود (هشدار کاذب) ✗

۲ گوش به زنگی: توانایی فرد برای پیدا کردن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی (آزمایش پرش عقربه ثانیه‌شمار) تحت تأثیر خستگی قرار می‌گیرد.
 ۳ جست‌وجو: یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا بافت مکانی، در حالی که نمی‌دانیم آن محرک دقیقاً کجا قرار دارد تحت تأثیر ۱- ویژگی منحصر به فرد هدف و ۲- تعداد عوامل انحرافی است.

کارکردهای توجه

۱ هرچه آگاهی بیشتر باشد، نوع توجه ارادی‌تر است.
 ۲ از انجام فعالیت در ساعات طولانی پرهیز کنید. حداکثر مدت زمان مفید بستگی دارد به ۱- ویژگی‌های شخصی و ۲- دشواری تکلیف

۳ از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف استفاده کنید.
 ۴ انجام دادن هم‌زمان تکالیف ۱ شباهت تکالیف زیاد باشد
 کارایی توجه را کاهش می‌دهد ۲ دشواری تکالیف کم باشد
 در صورت اجبار بهتر است: ۳ مهارت فرد زیاد باشد

ساماندهی توجه

ادراک

تعریف فرایندی که از طریق آن محرک‌های مورد توجه را بازشناسی کرده و به آن‌ها معنا می‌بخشیم.
ادراک فرایندی که از طریق آن، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود.

- حالت‌های مختلف در مورد ادراک**
- ۱ همه آنچه را احساس می‌کنیم تفسیر نمی‌شود. بسیاری از محرک‌ها وارد فضای ادراکی نمی‌شوند، یعنی گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی‌کنیم.
  - ۲ گاهی چیزی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم (تصویر مثلث‌ها). به ادراک پدیده‌های بدون احساس **توهم** می‌گویند.
  - ۳ گاهی دچار **خطای ادراکی** می‌شویم، یعنی آنچه حس می‌کنیم با چیزی که ادراک می‌کنیم، مطابقت ندارد.

- دو نمونه خطای ادراکی**
- ۱ پونزو
  - ۲ مولر - لایر

نکته هرچه تعداد خطاهای ادراکی بیشتر باشد، به عنوان **خطای شناختی** وارد نظام ذهنی فرد می‌شود. (مثال: ادراک نادرست از زیبایی بدن و جراحی‌های مکرر، دشوار پنداشتن درسی که واقعاً دشوار نیست)

گشتالت

- باورهای مهم**
- روش‌های جزء نگر درک جامعی ایجاد نمی‌کند.
  - کل بیشتر از مجموع اجزا است.
  - کل علاوه بر مجموع اجزا شامل روابط بین اجزای هم می‌شود که از جمع اجزا به دست نمی‌آید.

- اصول گشتالت**
- ۱ **شکل و زمینه:** ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف فرق می‌کند.
  - ۲ **مجاورت:** وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند، آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.
  - ۳ **مشابهت:** معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.
  - ۴ **استمرار:** گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیرپیوسته.
  - ۵ **تکمیل:** تمایل داریم اشیا ناقص را به صورت کامل ببینیم.

نکته شواهد تجربی جدید نشان می‌دهد که ادراک علاوه بر ۱- ویژگی‌های حسی، تحت تأثیر ۲- نوع پردازش افراد قرار دارد.

- ۱ بسیاری از افراد وقتی با این سؤال مواجه می‌شوند که «ساختمان مسکونی شما چند پله دارد»، قادر به پاسخ گویی نیستند. این ناتوانی با کدامیک از انواع توجه در ارتباط است؟
 (۱) توجه ارادی (۲) توجه تقسیم شده (۳) توجه متمرکز (۴) توجه ادراکی
- ۲ علت اینکه یک فرش دستباف زیبای ایرانی در مقایسه با یک زیرانداز ساده تمرکز بیشتری ایجاد می‌کند، چیست؟
 (۱) یکنواختی و ثبات (۲) آشنایی نسبی با محرک
 (۳) تغییرات درونی محرک (۴) درگیری و انگیزتگی ذهنی
- ۳ ناظم یک مدرسه دانش‌آموزانی را که معمولاً با هم در یک قسمت ناهارخوری می‌نشینند، به‌عنوان یک گروه در ذهن خود ثبت می‌کند. این موضوع با کدامیک از اصول گشتالت همخوانی دارد؟
 (۱) شکل و زمینه (۲) مجاورت (۳) مشابهت (۴) تکمیل
- ۴ براساس شواهد تجربی جدید، ادراک علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر چه عاملی است؟
 (۱) شدت محرک (۲) عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی
 (۳) نوع پردازش (۴) اطلاعات موجود در حافظه
- ۵ اگر احساس گرما نمی‌کردیم، به دنبال خنک کردن خودمان هم نبودیم؛ این عبارت مثالی است برای .....
 (۱) جبران حسی (۲) اثر دریافت تک‌حسی
 (۳) محرومیت حسی (۴) نقش تکاملی احساس
- ۶ کدام راهکار به ساماندهی توجه کمک می‌کند؟
 (۱) فعالیت را در ساعات نسبتاً طولانی انجام دهید.
 (۲) برای جلوگیری از حواس‌پرتی تکالیف را با یک حس انجام دهید.
 (۳) در انجام هم‌زمان تکالیف، از فعالیت‌های متفاوت استفاده کنید.
 (۴) برای افزایش آگاهی، از توجه ارادی استفاده کنید.
- ۷ در کدام گزینه تعریف فرایندهای شناختی به‌درستی ذکر شده است؟
 (۱) فرایندی که از طریق آن محرک‌ها را مورد بازشناسی قرار می‌دهیم: توجه
 (۲) فرایندی که از طریق آن محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شوند: ادراک
 (۳) توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی: جست‌وجو
 (۴) هر چیزی که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند: احساس

در مورد خطاهای شناختی کدام عبارت درست است؟

۸

- ۱) نتایج خطاهای شناختی به اندازه خطاهای ادراکی وخیم است.
- ۲) هرچه تعداد خطاهای شناختی بیشتر شود، به عنوان خطای ادراکی در نظام ذهنی فرد تثبیت می‌شوند.
- ۳) اینکه برخی دانش‌آموزان به دلیل روش غلط، مطالعه درسی را دشوار می‌پندارند، نمونه‌ای از خطای شناختی است.
- ۴) روان‌شناسان پدیده توهم را یکی از اقسام خطاهای شناختی در نظر می‌گیرند.

اینکه افراد در شکل روبه‌رو ۴ خط جداگانه ادراک نمی‌کنند، بلکه می‌گویند یک خط دوتایی و دو خط یکی، بیانگر چیست؟
 ۱) ما معمولاً تمایل داریم اشیا را بر اساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

۹

- ۲) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.
- ۳) روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد نمی‌کنند.
- ۴) کل علاوه بر مجموع اجزا شامل روابط بین اجزا هم می‌شود.

کدام عبارت درباره توجه و تمرکز درست است؟

۱۰

- ۱) اغلب به دلیل ارتباط نزدیک میان توجه و تمرکز، این دو مفهوم در عمل قابل تفکیک نیستند.
- ۲) فاصله زمانی بین توجه و تمرکز آنقدر سریع است که ما آن را نادیده می‌گیریم.
- ۳) دانش‌آموزان در مطالعه و یادگیری مطالب در هر دو مرحله توجه و تمرکز دچار مشکل می‌شوند.
- ۴) توجه زمانی صورت می‌گیرد که فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف، مداوم و پایدار باشد.

بسیاری از مردم هشدار متخصصین را مبنی بر اینکه «همیشه باید برای مقابله با زلزله آمادگی داشته باشید»، پس از مدتی نادیده می‌گیرند. این موضوع ناشی از چیست؟

۱۱

- ۱) وقتی اهمیت تکلیف کاهش می‌یابد، ردیابی علامت دچار خطا می‌شود.
- ۲) خستگی باعث کاهش گوش به زنگی می‌شود.
- ۳) وقتی منحصر به فرد بودن هدف کاهش می‌یابد، کارکرد جست‌وجو تحت تأثیر قرار می‌گیرد.
- ۴) یکنواختی در ارائه موضوع باعث عادت کردن و خواب آلودگی می‌شود.

اینکه در بیمارستان‌ها و فرودگاه‌ها و ... قبل از اعلام خبر، موسیقی یا صدایی نواخته می‌شود، مربوط به چه موضوعی است؟

۱۲

- ۱) اگر یک موضوع را بتوان با چند حس دریافت کرد، دریافت ما قوی‌تر می‌شود.
- ۲) ما به همه چیزهایی که در دامنه توجه‌مان قرار می‌گیرد، آگاهی کامل نداریم.
- ۳) خوگیری شامل عادت کردن به محرک خاص است به نحوی که به تدریج کمتر به آن محرک می‌پردازیم.
- ۴) اطلاعات موجود در حافظه ما یکی از منابع مهم توجه است.

تصویر زیر چه نام دارد و چه نتیجه‌ای از آن گرفته می‌شود؟

۱۳

- ۱) پونزو - احساس با ادراک متفاوت است.
- ۲) پونزو - ادراک اهمیت بیشتری نسبت به احساس دارد.
- ۳) مولر-لایر - احساس مقدمه و لازمه ادراک است.
- ۴) مولر-لایر - ادراک بدون احساس می‌تواند اتفاق بیفتد.

یکی از روش‌های مشهور تنبیه کودکان پس از بروز رفتار نامطلوب، این است که برای چند دقیقه کودک را در فضای جداگانه‌ای روی صندلی رو به دیوار می‌نشانند و اجازه نمی‌دهند که کسی با او صحبت کند یا به او نگاه کند. این روش با کدام مطلب ارتباط بیشتری دارد؟

۱۴

- ۱) موجودات زنده به خصوص انسان، نیاز به احساس دارند و عدم تحریک گیرنده‌های حسی به راحتی قابل تحمل نیست.
- ۲) تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است و شدت محرک باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو حسی تحریک شود.
- ۳) وقتی موضوع مورد توجه همیشه به صورت یکنواخت ارائه شود، فرد به آن موضوع عادت می‌کند؛ در نتیجه، ابعاد جدید آن را در نمی‌یابد.
- ۴) سوخت‌وساز فیزیولوژیکی انسان‌های مختلف یکسان نیست؛ همین‌طور انگیزگی روان‌شناختی انسان‌ها متفاوت است.

کدام گزینه نشان‌دهنده مفهوم «آماده‌سازی» است؟

۱۵

- ۱) ارائه محرک به دفعات متعدد، دریافت آن را آسان می‌کند.
- ۲) شناخت قبلی از محرک، نحوه ارائه محرک‌های بعدی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
- ۳) شناخت محرک معین، تحت تأثیر ارائه بعدی محرک‌های شبیه به آن قرار می‌گیرد.
- ۴) ارائه پیشین محرک، شناخت آن را در دریافت بعدی آسان می‌کند.

در کدام گزینه «تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی» منبع توجه است؟

۱۶

- ۱) معمولاً در مدرسه‌ها برای اینکه دانش‌آموزان متوجه پایان زنگ تفریح شوند و سریع‌تر به کلاس بازگردند، ناظم زنگی را رأس ساعت به صدا در می‌آورد.
- ۲) برخی از دانش‌آموزان وقتی وارد یک فروشگاه اسباب‌بازی می‌شوند، بیشتر به دنبال اسباب‌بازی‌هایی هستند که سرگرم‌کننده‌ترند، نه اسباب‌بازی‌هایی که صرفاً جذابیت ظاهری دارند.
- ۳) معلمی که به خارج از کشور مهاجرت کرده است، در اولین جلسه کلاس، به یک دانش‌آموز ایرانی که چندین سال پیش شاگردش بوده، توجه می‌کند.
- ۴) معلمی براساس اینکه می‌داند یک دانش‌آموز خاص معمولاً تکلیف‌هایش را انجام نمی‌دهد و نمره‌های بدی می‌گیرد، در کلاس به بازیگوشی‌های او بیشتر از بازیگوشی‌های یک دانش‌آموز قوی واکنش نشان می‌دهد.

برخی از دانش‌آموزان کنکوری، چند ماه پس از شروع سال تحصیلی دچار افسردگی و خمودی می‌شوند ولی برخی دیگر با گذشت زمان انگیزه بیشتری پیدا می‌کنند. کدام عبارت نمی‌تواند

۱۷

توضیح مناسبی برای این موضوع باشد؟

۱) برآورد دقیق حداکثر مدت زمان مفید برای ایجاد توجه مستمر، به ویژگی‌های شخصی بستگی دارد.

۲) یکی از عوامل موثر بر تمرکز، میزان انگیزتگی ذهنی است که تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و زیست‌شناختی قرار دارد.

۳) اینکه محرک‌های محیطی چگونه دریافت و تعبیر می‌شوند، بستگی به میزان مهارت فرد دارد.

۴) خوگیری باعث می‌شود برخی دانش‌آموزان علی‌رغم انتخاب یک موضوع و پیشرفت‌های اولیه، تصور کنند قادر به یادگیری نیستند.

در بهمن ماه ۹۸ یک پرواز مسافری متعلق به هواپیمایی بین‌المللی اوکراین از مبدأ تهران به مقصد کی‌یف در حال پرواز بود که هدف شلیک پدافند هوایی قرار گرفت و سقوط کرد.

۱۸

چندی بعد در بیانیه‌ای اعلام شد که علت سقوط هواپیما «خطای انسانی غیر عمد در تشخیص شیء پرنده بوده است». در این موقعیت کدام یک از کارکردهای جست‌وجو و کدام یک از

موقعیت‌های ردیابی علامت وجود داشته است؟

۱) جست‌وجو - از دست دادن محرک هدف (۲) گوش به زنگی - اصابت

۳) جست‌وجو - هشدار کاذب (۴) گوش به زنگی - رد نادرست

در کدام گزینه اثر منفی توجه تقسیم شده کاهش می‌یابد و عامل کاهش اثر منفی نیز درست ذکر شده است؟

۱۹

۱) تماشای کارتن و نوشتن تکالیف توسط یک دانش‌آموز اول دبستان: مهارت فرد

۲) حل یک معادله چند مجهولی و گوش کردن به اخبار علمی توسط یک دانش‌آموز پایه یازدهم: دشواری تکالیف

۳) ورزش کردن و گوش دادن به درد و دل‌های یک دوست توسط یک روان‌شناس: شباهت تکالیف

۴) تصحیح برگه‌های امتحانی درس روان‌شناسی همزمان با طراحی تست توسط یک مؤلف: شباهت تکالیف

در کدام موقعیت لزوماً خطا رخ نداده است؟

۲۰

۱) گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.

۲) گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد ادراک نمی‌کنیم.

۳) گاهی آنچه را حس می‌کنیم همان چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم.

۴) گاهی چیزی را ردیابی می‌کنیم که حضور نداشته است.

منظور از تعریف عملیاتی چیست؟

۱

- ۱) تعریف متغیرها از طریق روش‌های قابل مشاهده مستقیم
- ۲) بیان دقیق متغیرها به شکلی که امکان اندازه‌گیری آن‌ها فراهم شود
- ۳) تعریف متغیرها به نحوی که موجب رسیدن به نتایج یکسان یا تقریباً یکسان شود
- ۴) ایجاد شفافیت در برداشت افراد مختلف از یک مفهوم به منظور از بین بردن خطای اندازه‌گیری

کدام عبارت درباره علم روان‌شناسی نادرست است؟

۲

- ۱) با وجود دشواری ساخت آزمون‌ها، روان‌شناسان بیش از هر روش دیگری از طریق این ابزار به جمع‌آوری اطلاعات اقدام می‌کنند.
- ۲) همه نظریات مطرح شده در علم روان‌شناسی بر نظریات و مبانی غیرتجربی از جمله مبانی عقلی، تکیه دارند.
- ۳) در روان‌شناسی مطالعه رفتار محدود به انسان نیست و در بسیاری از آزمایش‌ها رفتار حیوانات مورد بررسی علمی قرار می‌گیرد.
- ۴) علم روان‌شناسی صرفاً به بررسی موضوعات قابل مشاهده می‌پردازد؛ اعم از مشاهده مستقیم و غیرمستقیم.

دشواری پیش‌بینی و کنترل در علم روان‌شناسی اساساً به چه عاملی مربوط است؟

۳

- ۱) دشواری تکرارپذیری در یافته‌های مربوط به انسان که ناشی از رعایت مسائل اخلاقی است
- ۲) وجود ابعاد و ویژگی‌های مختلف جسمانی و غیرجسمانی در رفتارهای انسان
- ۳) وجود پدیده‌های مختلفی که امکان مشاهده دقیق و تجربی آن‌ها نیست
- ۴) دشواری و پیچیدگی ساخت ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در مورد رفتارهای انسان

افزایش سرعت تفکر در دوران نوجوانی چه نتیجه‌ای را به همراه دارد؟

۴

- ۱) تفکر فرضی شکل می‌گیرد و احتمالات مختلف را در نظر می‌گیرند.
- ۲) توجه گزینشی‌تر می‌شود و بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند.
- ۳) اطلاعات بیشتری در حافظه آن‌ها ذخیره‌سازی می‌شود.
- ۴) می‌توانند چگونگی به حافظه سپردن اطلاعات را فرا بگیرند.

کدام عبارت از ویژگی‌های رشد در دوره کودکی است؟

۵

- ۱) وزن بدن در طول یک سال سه برابر می‌شود و اندازه وزن مغز به تدریج بیشتر می‌شود.
- ۲) ظرفیت شش سه برابر می‌شود و اندازه قلب دو برابر می‌شود.
- ۳) گرایش به برقراری ارتباط با همسالان بیشتر می‌شود و به همین دلیل به بازی‌های گروهی می‌پردازند.
- ۴) حالات هیجانی به سرعت تغییر می‌کنند و تحریک‌پذیرتر می‌شوند.

کدام مورد صرفاً ناشی از عوامل محیطی موثر بر رشد است؟

- ۱) شباهت لهجهٔ یک فرد به خواهر و برادرهایش
- ۲) شباهت فرد به مادرش در سن رسیدن به بلوغ
- ۳) تفاوت قد یک دانش‌آموز با همکلاسی‌هایش
- ۴) تفاوت مهارت‌های حرکتی یک کودک با برادر بزرگ‌تر از خودش

کدام عبارت دربارهٔ فرایندهای شناختی درست است؟

- ۱) همچنان که محرومیت حسی آزارنده است، درگیری هرچه بیشتر حواس با انواع محرک‌ها لذت‌بخش است.
- ۲) تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع زمان ارائه محرک‌های بیرونی است.
- ۳) آماده‌سازی شامل عادت کردن به محرک خاص است به نحوی که به تدریج کمتر به آن محرک می‌پردازیم.
- ۴) عوامل فیزیولوژیکی از طریق ایجاد تغییر در انگیزندگی ذهنی، تمرکز را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

در مورد معلمی که می‌خواهد اسم یک دانش‌آموز خاص را در لیست کلاسی پیدا کند و نمره‌اش را برایش بخواند، کدام عبارت درست است؟

- ۱) در این مثال کارکرد گوش به زنگی مطرح است که تحت تأثیر خستگی قرار می‌گیرد.
- ۲) موفقیت معلم به تعداد عوامل انحرافی و منحصر به فرد بودن محرک هدف بستگی دارد.
- ۳) اگر معلم نمرهٔ دانش‌آموز دیگری را به جای این دانش‌آموز خاص بخواند، از دست دادن محرک هدف رخ داده است.
- ۴) توجه معلم به نام دانش‌آموز از نوع غیرارادی است و به همین دلیل با آگاهی کمتری همراه است.

کدام عبارت با دیدگاه گشتالت مطابقت دارد؟

- ۱) گشتالت به معنای کل یا هیئت است که از مجموع اجزا به دست می‌آید.
- ۲) ما گرایش داریم اشکال را به صورت منقطع و غیرپیوسته ببینیم.
- ۳) ادراک بیشتر از ویژگی‌های حسی، به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد.
- ۴) اصل شکل و زمینه توجیه‌کنندهٔ خطاهای پونزو و مولر-لایر هستند.

کدام عبارت مربوط به حافظهٔ کاری است؟

- ۱) میزان دسترسی به اطلاعات در آن زیاد است.
- ۲) زمان رمزگردانی اطلاعات در آن قابل افزایش است.
- ۳) حجم اطلاعات ذخیره شده در آن محدودیتی ندارد.
- ۴) به برخی از اجزای شناخت خدمت‌رسانی می‌کند.

کدام عبارت درباره حافظه درست است؟

۱۱

- ۱) نشانه‌های بازیابی به دو دسته حسی و بیرونی تقسیم می‌شوند.
- ۲) حافظه از سه مرحله یادگیری، نگهداری و بازیابی تشکیل می‌شود.
- ۳) حافظه بر اساس نوع اطلاعات به سه نوع شنیداری، دیداری و معنایی تقسیم می‌شود.
- ۴) حافظه بر اساس زمان بازیابی اطلاعات به چهار نوع حسی، کوتاه‌مدت، کاری و بلندمدت تقسیم می‌شود.

۱۲

به منظور کنترل اثر گذشت زمان بر حافظه کدام فنون توصیه می‌شود؟

- ۱) به صورت منظم یادآوری اطلاعات را آزمایش کنید - به اطلاعات توجه دقیق داشته باشید.
- ۲) اطلاعات را نظم‌بخشی و قفسه‌بندی کنید - فاصله زمانی بین یادگیری‌های مختلف را افزایش دهید.
- ۳) اطلاعات را به شکل کارآمد مرور کنید - فاصله زمانی بین یادگیری و یادآوری را کاهش دهید.
- ۴) مطالب یادگرفته شده را به زبان خودمانی بازگو کنید - درباره اهمیت مطالب، اطلاعات کسب کنید.

۱۳

عاملی که باعث می‌شود افراد با مسئله مواجه شوند، چیست؟

- ۱) محدودیت توانمندی‌ها و امکانات
- ۲) آگاهی از یک هدف مشخص
- ۳) مشخص نبودن مبدأ
- ۴) از بین رفتن آگاهی کامل

۱۴

اینکه دانشمندان قادر به اکتشافات و اختراعات زیادی در رابطه با مسائل پیش آمده بوده‌اند، بیشتر به کدام موضوع مربوط است؟

- ۱) افرادی که مسائل را به خوبی حل می‌کنند، دوست دارند روش‌های قبلی را بهبود بخشند یا اصلاح کنند.
- ۲) داشتن نوع نگاه متفاوت به مسئله، اقدامات احتمالی فرد را در جریان حل مسئله تحت تأثیر قرار می‌دهد.
- ۳) کسی که روش‌های حل مسئله را می‌داند، تجربه خود را به موقعیت‌های جدید حل مسئله انتقال می‌دهد.
- ۴) کسانی که سماجت بر حل مسئله را موقتاً نادیده می‌گیرند، هنگام مراجعه مجدد راه‌حل‌های بهتری ارائه می‌دهند.

۱۵

وقتی ایجاد وقفه در فرایند حل مسئله موجب از بین رفتن موانع حل مسئله می‌شود با کدام

پدیده سروکار داریم؟

- ۱) اثر انتقال
- ۲) اثر نهفتگی
- ۳) اثر تداخل
- ۴) اثر استروب

کدام عبارت درباره اولویت‌های تصمیم‌گیری درست است؟

۱۶

- ۱) وقتی همه اولویت‌های فرد نامطلوب باشد، تعارض گرایش - اجتناب ایجاد می‌شود.
- ۲) هرچه تعداد اولویت‌های یک تصمیم بیشتر باشد، تصمیم‌گیری ساده‌تر است.
- ۳) اولین قدم در تصمیم‌گیری، مشخص کردن تعداد اولویت‌های آن است.
- ۴) همه اولویت‌ها به نوعی فرد تصمیم‌گیرنده را به مقصد می‌رسانند.

کدام گزینه اشاره به تعریف «تصمیم‌گیری» دارد؟

۱۷

- ۱) روش‌های ثابت و یکنواخت افراد برای انتخاب یک اولویت از بین اولویت‌های مختلف
- ۲) فرایندی که به وسیله آن فرد می‌کوشد راه‌حل مناسبی را برای مشکل پیدا کند
- ۳) یافتن بهترین راه‌حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود
- ۴) فرایند ارزیابی راه‌های مختلف و انتخاب بهترین راه

در کدام حالت فرد دچار تعارض می‌شود؟

۱۸

- ۱) به دلیل وجود تعداد زیادی اولویت، امکان انتخاب همزمان آن‌ها وجود ندارد.
- ۲) با یک اولویت روبه‌رو است که هم به انتخاب آن تمایل دارد و هم از برخی پیامدهای آن می‌ترسد.
- ۳) باید حتماً تصمیم بگیرد ولی به دلیل دشواری تصمیم‌گیری قادر به انجام آن در زمان کوتاه نیست.
- ۴) همزمان با یک موضوع خوشایند و یک موضوع ناخوشایند روبه‌رو است که موضوع ناخوشایند، قابل اجتناب است.

در مورد نوجوانی که چندین بار با ترفندهای مختلف تلاش می‌کند مادر و پدر خود را از طلاق گرفتن منصرف کند، ولی هر بار تلاش او با شکست مواجه می‌شود، کدام حالت شکل می‌گیرد؟

۱۹

- ۱) پیامدهای رفتار را مستقل از خود رفتار می‌داند.
- ۲) شکست خود را به عوامل ناپایدار نسبت می‌دهد.
- ۳) بین رفتار و شناخت او ناهماهنگی ایجاد می‌شود.
- ۴) عنصر احساسی نگرش خود را تغییر می‌دهد.

در دانش‌آموزی که به جای درس خواندن برای کنکور، تلاش می‌کند در المپیاد کشوری مدال بیاورد تا از این طریق وارد دانشگاه شود، کدام عوامل دیده می‌شود؟

۲۰

- ۱) ادراک کارایی - انگیزه بیرونی
- ۲) هدفمندی - انگیزه درونی
- ۳) باورها و نظام ارزشی - اسناد
- ۴) ادراک کنترل - ناهماهنگی شناختی

۱۹. ۲ برای اینکه شناخت به اخلاق منتهی شود شناخت باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود. پرستارها می‌دانند که باید در برابر بیمار صبور باشند و برای رفتار درست با بیمار متعهد شده‌اند. وقتی پرستاری این‌گونه عمل نمی‌کند یعنی دانسته‌هایش به عقاید و باورهایش تبدیل نشده و به‌صورت رفتار اخلاقی در نیامده است.

در گزینه (۱)، دانش‌آموز در فرایند شناختی مشکل دارد نه در تبدیل آن به اخلاق. در گزینه (۳) کارمند مذکور کلاً این مسئله را که سیگار مضر است، نمی‌داند و قبول ندارد. در گزینه (۴) پزشک به دلیل محدودیت زمانی و رسیدگی بهتر به بیمارانش چنین تصمیمی گرفته و ارتباطی به رفتار غیر اخلاقی ندارد. صفحه ۶۲

۲۰. ۲ نشستن مستقل در سنین ۵ تا ۸ ماهگی اتفاق می‌افتد. در حالی که ایستادن با کمک در ۷ تا ۱۰ ماهگی اتفاق می‌افتد؛ بنابراین نشستن مستقل قبل از ایستادن با کمک اتفاق می‌افتد. نه بعد از آن. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): بالا نگه داشتن چانه و سینه صرفاً تا دو ماهگی است بنابراین ممکن است نوزادی فقط یکی دو هفته بعد تولد این توانایی را به‌دست آورد. گزینه (۳): بلند شدن از وضعیت نشسته ۹ تا ۱۲ ماهگی است و بعد از ایستادن با کمک (۷ تا ۱۰ ماهگی) به وجود می‌آید. گزینه (۴): راه رفتن مستقل در نمودار کتاب آخرین توانایی است که در ۱۲ تا ۱۵ سالگی به وجود می‌آید. صفحه ۴۷

پاسخ آزمون ۵

۱. ۱ در توجه، هرچه آگاهی شما بیشتر باشد، نوع توجه هم‌ارادی‌تر خواهد بود. اگر کسی از شما بپرسد ساختمان مسکونی شما چند پله دارد، آیا به‌درستی می‌توانید پاسخ دهید؟ به احتمال زیاد خیر. ناتوانی شما در پاسخ به این سؤال به این علت است که اراده‌ای برای شمارش تعداد پله‌ها نداشته‌اید، در نتیجه آمادگی شما کامل نبوده است. صفحه ۸۰

۲. ۳ اگر موضوع مورد توجه به لحاظ معنایی، شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت را از بین می‌برد. برخی از محرک‌ها دارای تغییرات درونی بیشتری نسبت به بقیه هستند. یک فرش دستباف زیبای ایرانی که حاوی نقوش چشم‌نواز است، در مقایسه با زیرانداز ساده، دارای تغییرات درونی بیشتری است. صفحه ۷۶

۳. ۲ بر اساس اصل مجاورت وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم (و به حافظه می‌سپاریم). صفحه ۸۴

۴. ۳ دانش‌آموزی از ادراک بسیار فراتر از آن چیزی است که روان‌شناسان گشتالت مطرح کردند. شواهد تجربی جدید نشان می‌دهد که، علاوه بر ویژگی‌های حسی، ادراک به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد. صفحه ۸۵

۵. ۴ از نظر تکاملی، احساس محرک‌های بیرونی برای بقای موجود زنده حیاتی است. اگر احساس گرما نمی‌کردیم، به دنبال خنک کردن خودمان هم نبودیم؛ بنابراین، احساس، به حیات موجودات زنده کمک می‌کند. صفحه ۷۰

۶. ۴ در توجه، هرچه آگاهی شما بیشتر باشد، نوع توجه هم‌ارادی‌تر خواهد بود و کارایی توجه افزایش می‌یابد.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در ساعات طولانی پرهیز کرد. بهتر است هر از چند گاهی بعد از مطالعه استراحت کنید. گزینه (۲): برای ایجاد توجه متمرکز، از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف استفاده کنید. گزینه (۳): زمانی که مجبوریم چند فعالیت را به‌طور هم‌زمان انجام دهیم، هر چقدر دو تکلیف شبیه‌تر باشند، اثر منفی تقسیم توجه کاهش می‌یابد. بنابراین بهتر است از فعالیت‌های مشابه استفاده کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): اصل مجاورت را بیان می‌کند. **گزینه‌های (۳) و (۴):** باورهای کلی در مکتب گشتالت هستند که اختصاص به این تصویر ندارند. **صفحه ۸۴**

۱۰-۳ شما در مطالعه و یادگیری مطالب در هر دو مرحله ممکن است با مشکل مواجه شوید: یعنی ممکن است موضوع مورد نظر انتخاب نشود (توجه) و یا بعد از انتخاب، بر روی آن تمرکز نداشته باشید و حواستان به موضوعات دیگر منعطف شود. **بررسی سایر گزینه‌ها:** گزینه (۱): اغلب به دلیل ارتباط نزدیک میان دو مفهوم توجه و تمرکز، همه افراد قادر به تفکیک آن دو نیستند، اما نمی‌توان گفت که قابل تفکیک نیستند. **گزینه (۲):** این جمله مربوط به توجه و تمرکز نیست و مربوط به احساس و توجه و ادراک است. فاصله زمانی بین احساس، توجه و ادراک آن قدر سریع است که ما آن را نادیده می‌گیریم. **گزینه (۴):** این جمله تعریف تمرکز است. فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف، توجه نام دارد و اگر مداوم و پایدار باشد، تمرکز صورت می‌گیرد. **صفحه ۷۳**

۱۱-۲ شاید به‌طور مکرر از رسانه‌های جمعی این هشدار متخصصین را شنیده باشید که: «همیشه باید برای مقابله با زلزله آمادگی داشته باشید.» این مثال کارکرد گوش به زنگی را نشان می‌دهد، زیرا منتظر وقوع یک رویداد هستیم. ولی نمی‌دانیم چه زمانی به وقوع خواهد پیوست. آیا مردم اهمیت زلزله را نمی‌دانند؟ در پاسخ باید بگوییم می‌دانند اما چون خسته می‌شوند بعد از چند روز گوش به زنگی آن را رها می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): مردم همچنان اهمیت زلزله را می‌دانند. **گزینه (۳):** کارکرد جست‌وجو در این مثال وجود ندارد، زیرا در جست‌وجو به دنبال پیدا کردن محرک در یک بافت مکانی هستیم (نمی‌دانیم در چه مکانی قرار دارد). **گزینه (۴):** هشدارهای متخصصین همیشه به‌صورت یکنواخت ارائه نمی‌شود. **صفحه ۷۸**

۷-۲ به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود. ما این اطلاعات را در مخزنی به نام حافظه نگه‌داری می‌کنیم (صفحه ۸۵). **بررسی سایر گزینه‌ها:** **گزینه (۱):** ادراک، فرایندی است که از طریق آن، محرک‌های مورد توجه را بازنمایی و به آن‌ها معنا می‌بخشیم (صفحه ۸۱). **گزینه (۳):** به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی، گوش به زنگی می‌گویند (صفحه ۷۸). **گزینه (۴):** هر چیزی که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند، محرک نام دارد. احساس نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی و دریافت محرک‌ها است. **صفحه ۶۹**

۸-۳ کتاب برای خطای شناختی دو مثال زده است: ۱- بسیاری از این افراد در ادراک خود از بدنشان مشکل دارند. چه‌بسا این قبیل افراد بسیار زیبا باشند، اما به دلیل خطای شناختی به‌طور مکرر، جراحی می‌کنند. ۲- دانش‌آموزان از درجه دشواری مطالب درسی درک متفاوتی دارند؛ برخی مطالب را سهل و برخی دیگر همان مطلب را دشوار می‌پندارند. مشکل بودن یک درس احتمالاً به دلیل روش غلط مطالعه است، نه اینکه واقعاً دشوار است. **بررسی سایر گزینه‌ها:** **گزینه (۱):** نتایج خطای شناختی وخیم‌تر از خطاهای ادراکی همچون خطای مولر-لایر است. **گزینه (۲):** هرچه تعداد خطاها بیشتر باشد، به‌عنوان یک خطای شناختی وارد نظام ذهنی فرد می‌شود. **گزینه (۴):** روان‌شناسان به ادراک پدیده‌های بدون احساس، توهم گویند. توهم خطای شناختی نیست و بیشتر در سطح خطای ادراکی است. **صفحه ۸۳**

۹-۱ براساس اصل مشابهت گشتالت ما معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم. همچنان که در شکل صورت سؤال می‌بینیم ما در این شکل، ۴ خط جداگانه ادراک نمی‌کنیم، بلکه می‌گوییم یک خط دوتایی و دو خط یکی. (یعنی آن‌ها را براساس شباهت در تعداد دسته‌بندی می‌کنیم).

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): در پدیده آماده‌سازی لزومی به ارائه محرک به دفعات متعدد نیست. ارائه محرک به دفعات متعدد باعث می‌شود خوگیری شکل بگیرد و فرد کمتر و کمتر به آن محرک توجه کند. **گزینه (۲):** در پدیده آماده‌سازی، شناخت قبلی از محرک، نحوه ارائه محرک‌ها را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد، بلکه دریافت و شناخت آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. **گزینه (۳):** در پدیده آماده‌سازی، شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه قبلی آن محرک قرار می‌گیرد، نه ارائه بعدی. **صفحه ۷۴**

۱۶ نواختن صدای زنگ، یک محرک حسی است که گیرنده‌های شنوایی دانش‌آموزان را تحریک می‌کند و بدین ترتیب توجه آن‌ها را به پایان زنگ تفریح جلب می‌کند. **بررسی سایر گزینه‌ها:** گزینه (۲): در این کودک سبک پردازش مفهومی موجب توجه به اسباب‌بازی‌هایی شده است که کاربرد بیشتری دارند و سرگرم‌کننده‌تر هستند. **گزینه (۳):** این معلم تحت تأثیر اطلاعات موجود در حافظه خود، به دانش‌آموزی که چهره او را چندین سال گذشته دیده و رمزگردانی کرده است، توجه بیشتری می‌کند. **گزینه (۴):** این معلم به دلیل انتظارات خاصی که از یک دانش‌آموز بازیگوش دارد، هر حرکت او را به عنوان شیطنت و حرف زدن تعبیر می‌کند و به آن توجه می‌کند. **صفحه ۷۴**

۱۷ این جمله ارتباطی با سؤال ندارد. ضمناً مهارت فرد یکی از عواملی است که اثر منفی ناشی از تقسیم توجه تأثیر را کاهش می‌دهد و بر نحوه دریافت و تعبیر محرک‌ها اثر خاصی ندارد. **بررسی سایر گزینه‌ها:** **گزینه (۱):** برای حفظ توجه و ایجاد توجه متمرکز باید از انجام فعالیت در ساعات طولانی پرهیز کرد. مشخص کردن حداکثر زمان مفیدی که یک فرد می‌تواند به طور مستمر به انجام فعالیت بپردازد، بستگی به دو عامل دارد: ویژگی‌های شخصی و دشواری تکلیف. برخی افراد ویژگی‌هایی دارند که موجب می‌شود مدت طولانی‌تری به یک موضوع (مثلاً مطالعه دروس کنکور) بپردازند و برخی دیگر به دلیل ویژگی‌هایشان مدت کوتاه‌تری می‌توانند توجهشان را حفظ کنند. (یکی از این ویژگی‌های شخصی می‌تواند همان میزان انگیزگی ذهنی باشد).

۱۲ ما به همه آنچه توجه داریم آگاهی کامل نداریم. به عنوان مثال در بیمارستان‌ها و فرودگاه‌ها، محرک‌های مختلفی وجود دارد که ما به آن‌ها توجه می‌کنیم، ولی به دلیل اینکه مشغول کار مهم دیگری هستیم، نسبت به آن محرک‌ها آگاهی کامل نداریم (آگاهی نسبی داریم). نواختن صدای موسیقی یا صدای زنگ باعث می‌شود تا توجهمان را از بین محرک‌های مختلف روی صدای بلندگو متمرکز کنیم و آگاهی‌مان کامل شود؛ در واقع این صدا، ذهن افراد را آماده می‌کند تا به پیام اصلی با آگاهی بیشتری توجه کنند. این مثال در کادر سؤال صفحه ۷۵ مطرح شده است. **صفحه ۷۵**

۱۳ به این شکل، خطای پونزو می‌گویند که نمونه‌ای از خطاهای ادراکی است، زیرا با اینکه طول دو خط وسط برابر است، خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم. از مطالب مربوط به خطای ادراکی، نتایج مختلفی به دست می‌آید. نتیجه اول اینکه ادراک با احساس متفاوت است. یعنی آنچه احساس می‌کنیم، الزاماً همان چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم. **صفحه ۸۲**

۱۴ این روش تشبیه، شرایطی مشابه با محرومیت حسی به وجود می‌آورد زیرا کودک صدایی نمی‌شود، کسی را نمی‌بیند و چیزی هم در دست ندارد. محرومیت حسی یعنی اینکه فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی او توسط محرک‌های بیرونی تحریک نشود. آزمایش‌ها نشان می‌دهد که موجودات زنده به خصوص انسان نیاز به احساس دارند. محرومیت حسی به دلیل آزاردهنده بودن نوعی شکنجه محسوب می‌شود. **صفحه ۶۹**

۱۵ آماده‌سازی، زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد. در پدیده آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند. به عنوان مثال دیدن نام تجاری یک کالا بر روی کیسه خرید و یا در تابلوهای دور تا دور استادیوم، باعث می‌شود بعداً در هنگام خرید، دریافت این کالاها توسط گیرنده‌های حسی و شناخت آن‌ها آسان‌تر صورت بگیرد.

گزینه (۲): درگیری و انگیزتگی ذهنی یکی از عوامل مؤثر در ایجاد تمرکز است. سوخت‌وساز فیزیولوژیکی انسان‌های مختلف یکسان نیست؛ همین‌طور انگیزتگی روان‌شناختی انسان‌ها متفاوت است. به عنوان مثال فردی با مطالعه میزان چند صفحه کتاب ابراز خستگی می‌کند درحالی که فرد دیگر می‌گوید «تازه راه افتاده‌ام». انگیزتگی ذهنی، تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی است. **گزینه (۴):** بسیاری از دانش‌آموزان موضوع خاصی را برای مطالعه انتخاب می‌کنند، ولی برخلاف پیشرفت‌های اولیه، در ادامه تصور می‌کنند قادر به یادگیری نیستند. یکی از دلایل آن، خوگیری است. مانند کسانی که چند ماه پس از شروع سال دوازدهم تصور می‌کنند نمی‌توانند مطالب را یاد بگیرند و روی آن تمرکز شوند.

۲۰. ۲ همه آنچه را که احساس می‌کنیم، تفسیر نمی‌شوند. به عبارت دیگر بسیاری از محرک‌های حسی در همان حد تحریک گیرنده‌های حسی باقی مانده، وارد فضای ادراکی نمی‌شوند. یعنی یک محرک خارجی وجود دارد و احساس می‌شود ولی به مرحله ادراک نمی‌رسد. در چنین حالتی خطا رخ نداده است. همین الان محرک‌هایی در محیط اطراف شما وجود دارند که آن‌ها را ادراک نمی‌کنید و این یک اتفاق طبیعی است.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱):** این عبارت نشان‌دهنده توهم است که خطا محسوب می‌شود. **گزینه (۳):** این عبارت نشان‌دهنده خطای ادراکی است. **گزینه (۴):** این عبارت نشان‌دهنده هشدار کاذب است که یکی از خطاهای ردیابی علامت است.

صفحه‌های ۸۱ و ۸۲

پاسخ آزمون ۶

۱. ۴ از نظر تکاملی، احساس محرک‌های بیرونی برای بقای موجود زنده حیاتی است. اگر احساس گرما نمی‌کردیم، به دنبال خنک کردن خودمان هم نبودیم، بنابراین احساس به حیات موجودات زنده کمک می‌کند. در اینجا هم اگر صدای ماشین را نمی‌شنیدیم، احتمال خطر تصادف و مرگ وجود داشت.

صفحه ۷۰

۱۸. ۳ این هواپیما به اشتباه و به گمان اینکه یک حمله خارجی است، مورد شلیک قرار گرفت. یعنی درحالی که محرک هدف (حمله خارجی)، وجود نداشت، ردیابی اتفاق افتاده بود. به ردیابی محرک هدف غایب «هشدار کاذب» گفته می‌شود. از آنجایی که پایگاه دیده‌بانی در یک زمینه دیداری هواپیماها را مورد رصد قرار می‌دهد، در این مثال کارکرد جست‌وجو وجود داشته است. در «جست‌وجو» به دنبال پیدا کردن محرک هدف در یک زمینه با بافت مکانی هستیم و نمی‌دانیم محرک هدف دقیقاً کجا قرار دارد. **صفحه‌های ۷۷ و ۷۸**

۱۹. ۴ انجام دادن همزمان چند تکلیف، کارایی توجه را کاهش می‌دهد. در شرایطی که مجبور باشیم چند کار را هم‌زمان انجام دهیم، عوامل زیر اثر منفی انجام دادن چند تکلیف هم‌زمان را کاهش می‌دهند:

۱- دو تکلیف به همدیگر شبیه باشند. ۲- تکالیف مورد نظر دشوار نباشند. ۳- فرد انجام‌دهنده آن تکالیف از مهارت‌های لازم برخوردار باشد.

در گزینه (۴) تصحیح برگه‌های امتحانی و طراحی تست دو کار مشابه هم هستند و ضمناً این کار توسط یک مؤلف انجام می‌شود بنابراین اثر منفی توجه تقسیم شده به دلیل شباهت تکالیف و مهارت فرد کاهش می‌یابد.

۱۷. ۲ در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) نوع تعارض گرایش - اجتناب است. چون فرد با یک موضوع که همزمان جنبه‌های خوشایند و ناخوشایند دارد، روبه‌رو شده است. ولی در گزینه (۲) نوع تعارض اجتناب - اجتناب است و فرد با دو گزینه ناخوشایند روبه‌رو است (هم پنهان کردن موضوع عذاب‌آور است و هم گفتن آن و پیامدهاش ترسناک است). **صفحه‌های ۱۵۱ و ۱۵۲**

۱۸. ۲ هدف هر چیزی است که انسان سعی دارد به آن برسد و فکر می‌کند برای او مؤثر و مفید است. فردی که سعی می‌کند پول به‌دست آورد، نمره عالی بگیرد، به قله کوهی برسد، باورهای خود را محکم و استوار سازد و... در واقع به رفتاری دست زده است که هدف دارد و هدفش متمرکز بر آینده است. **صفحه ۱۶۸**

۱۹. ۲ گزینه (۱) اشتباه است چون ناهماهنگی شناختی زمانی اتفاق می‌افتد که فرد در یک زمان دارای شناخت‌های متضاد باشد نه در زمان‌های مختلف. گزینه (۳) نیز نادرست است چون هر چه موارد منفی پیرامون یک موضوع بیشتر باشد گرایش فرد به استفاده از آن کم می‌شود و گزینه (۴) نیز نادرست است چون نوع منفی و مثبت بودن عنصر را مشخص نکرده است. اگر نوع عنصر منفی باشد، هرچه نیرومندتر باشد تأثیر قوی‌تری بر اینکه فرد آن را انجام ندهد می‌گذارد. **صفحه‌های ۱۶۹ تا ۱۷۱**

۲۰. ۳ حرکت در مسیر دستیابی به هدف، نوعی موفقیت تلقی می‌شود؛ در نتیجه، فرد تحت تأثیر موانع زودگذر و عواملی همچون خستگی قرار نمی‌گیرد. **صفحه ۱۶۹**

پاسخ آزمون ۱۹

۱. ۲ در روش علمی، برای انجام یک آزمایش صحیح و همچنین سهولت در اندازه‌گیری‌ها، باید متغیرهای مورد نظر، به شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری، تعریف شوند. به تعریفی از متغیر که این ویژگی‌ها را داشته باشد، تعریف عملیاتی می‌گویند. تعریف عملیاتی باید به گونه‌ای باشد که همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند. **صفحه ۱۴۸**

مرحله	اقدام مورد نیاز	مثال توضیحی
۱	شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر	انتخاب رشته تحصیلی
۲	شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌های آن تصمیم	انتخاب رشته تحصیلی دوره دوم متوسط از بین چهار انتخاب
۳	بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت	بررسی دروس هر رشته و ...
۴	ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت	امنیت شغلی و علائق تحصیلی
۵	اجرای بهترین اولویت	انتخاب رشته علوم انسانی
۶	تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر	مطالعه دقیق هدفمند و کارآمد دروس این رشته
۷	بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر	پیشرفت تحصیلی مطلوب و ابراز رضایت تحصیلی

انتخاب یک اولویت از بین اولویت‌های متعدد در مرحله (۵) یعنی اجرای بهترین اولویت صورت می‌گیرد. بنابراین وقتی شما رشته علوم انسانی را انتخاب می‌کنید مرحله (۵) را انجام داده‌اید.

فردی که دارای سبک تصمیم‌گیری اجتنابی است است قصد دارد تصمیم بگیرد، ولی هیچ‌گاه تصمیم وی عملی نمی‌شود. به عبارت دیگر، فردی که دارای این سبک است، «دست‌دست می‌کند» و «کار امروز را به فردا می‌اندازد» بنابراین این افراد ممکن است تا مرحله (۴) هم پیش بروند ولی در عملی کردن تصمیم خود یعنی مرحله (۵) مشکل دارند. **صفحه ۱۴۸**

۳ مهم‌ترین دلیل دشواری پیش‌بینی و کنترل در علم روان‌شناسی، پیچیدگی و دشواری توصیف و تبیین در موضوعات مختلف این علم است. مثلاً انسان و رفتارهای او به عنوان موضوعی برای بررسی‌های علمی در روان‌شناسی، دارای ابعاد و ویژگی‌های مختلف و بسیار پیچیده‌ای است. انسان علاوه بر آنکه جسم و بدن دارد، دارای ابعاد غیرجسمانی هم هست که با بدن در ارتباط تنگاتنگی است. این امر باعث می‌شود که توصیف دقیق از موضوعات مختلف در انسان، مانند هوش، عواطف، شناخت، اراده، خود و ... بسیار دشوار گردد و در نتیجه، شاهد تبیین‌های متفاوتی از این موضوعات و مانند آن‌ها، در روان‌شناسی باشیم. دقت کنید در گزینه (۳) بررسی موضوعاتی که امکان مشاهده دقیق و تجربی آن‌ها وجود ندارد، در حیطه علم روان‌شناسی قرار نمی‌گیرد. **صفحه ۱۵**

۴ سرعت تفکر در دوره نوجوانی افزایش می‌یابد؛ در نتیجه، در یک لحظه اطلاعات بیشتری در حافظه آن‌ها نگه داشته می‌شود. نوجوانان، برخلاف کودکان، قادر به ظرفیت‌سازی حافظه خود هستند. **صفحه ۵۶**

۵ اگر وزن نوزاد پس از گذشت ۶ ماه از تولد دو برابر و پس از پایان سال اول ۳ برابر شود و قد وی نسبت به تولد بلندتر شود، می‌گوییم رشد جسمانی رخ داده است. همچنین تغییرات در اعضای بدن (مثل افزایش وزن مغز و یا استحکام استخوان‌ها) نیز رشد جسمانی محسوب می‌شود. این عبارات مربوط به رشد جسمانی - حرکتی در دوره کودکی است.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): رشد اندام‌های داخلی و چند برابر شدن قلب و شش مربوط به رشد جسمانی - حرکتی نوجوانی است. گزینه (۳): گرایش بیشتر به ارتباط با همسالان مربوط به رشد اجتماعی نوجوانی است و موضوعی مستقل از بازی‌های گروهی است. بازی‌های گروهی مربوط به رشد اجتماعی کودکی (دوره دبستان) است. گزینه (۴): افزایش تحریک‌پذیری و بی‌ثباتی هیجانی مربوط به رشد هیجانی نوجوانی است. **صفحه ۴۶**

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): روش‌های قابل مشاهده مستقیم لزوماً در تعریف عملیاتی به کار نمی‌رود. گزینه (۳): تعریف عملیاتی موجب رسیدن به برداشت‌های یکسان از یک مفهوم می‌شود، نه نتایج یکسان. رسیدن به نتایج یکسان در آزمایش‌های مختلف مربوط به تکرارپذیری است. گزینه (۴): تعریف عملیاتی خطای اندازه‌گیری را از بین نمی‌برد، بلکه به انجام یک آزمایش صحیح و سهولت در اندازه‌گیری‌ها کمک می‌کند. **صفحه ۱۹**

۲ شاید بیش از هر روشی، افراد عادی جامعه با استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی مواجه شده باشند، اما نمی‌توانیم از این جمله نتیجه بگیریم روان‌شناسان از این روش بیشتر از روش‌های دیگر استفاده می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): هر نظریه علمی که براساس مشاهده و تجربه شکل گرفته است، خود بر نظریات و مبانی غیرتجربی (یعنی سه حیطه دیگر آگاهی و معرفت: مبانی دینی و الهیاتی یا مبانی عقلی یا برداشت‌های درونی) تکیه داشته و با تغییر در آن‌ها، فرضیات و نظریات مطرح شده در علم تجربی نیز تغییر خواهد کرد. گزینه (۳): به هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار «رفتار» گفته می‌شود. مطالعه رفتار، محدود به انسان نیست و در بسیاری از آزمایش‌ها، تفاوت جدی و بنیادی میان انسان و حیوان گذاشته نمی‌شود. گزینه (۴): روش‌های ارائه شده در علم تجربی و از جمله روان‌شناسی تنها در حیطه امور مشاهده‌پذیر (محسوس)، قابل اجرا و معتبر هستند و نمی‌توان از آن‌ها در حیطه امور غیرقابل مشاهده با حواس پنجگانه، استفاده کرد. منظور از امور مشاهده‌پذیر اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده باشند که به آن‌ها رفتار می‌گوییم و یا اموری که به صورت غیرمستقیم از طریق آثار و کارکردهای قابل مشاهده‌شان مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند که به آن‌ها فرایندهای ذهنی می‌گوییم. **صفحه ۲۸**

۸ معلم به دنبال یافتن یک محرک مکانی (اسم دانش‌آموز) در زمینه یا بافت مکانی (لیست کلاسی) است، اما نمی‌داند این محرک هدف دقیقاً در چه مکانی قرار دارد. بنابراین کارکرد جست‌وجو مطرح است. پیدا کردن محرک هدف، تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی منحصر به فرد آن هدف است (یعنی هرچقدر تعداد افراد در لیست کلاسی کمتر باشد و یا اسم فرد مورد نظر بسیار بلند یا بسیار کوتاه باشد راحت‌تر پیدا می‌شود).

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): گوش به زنگی توانایی فرد برای پیدا کردن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی است. در واقع در گوش به زنگی زمان ارائه محرک نامشخص است که در این مثال چنین چیزی مطرح نیست. گزینه (۳): در چنین شرایطی هشدار کاذب رخ داده است. یعنی محرکی که محرک هدف نیست به اشتباه ردیابی شده است (از دست دادن محرک هدف زمانی رخ می‌دهد که معلم اسم دانش‌آموز را ببیند ولی متوجه آن نشود و چیزی نگوید). گزینه (۴): توجه معلم از نوع ارادی است زیرا با خواست و اراده قبلی خود به دنبال یک محرک خاص می‌گردد در نتیجه میزان آگاهی او بیشتر است.

۹ منظور از اصل شکل و زمینه این است که ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه‌های مختلف، تغییر می‌کند. علاوه بر اشکالی که کتاب برای این اصل گذاشته است، در خطای پونزو و خطای مولر-لایر هم اصل شکل و زمینه وجود دارد. در خطای پونزو، وجود دو خط مورب کناری (زمینه) باعث می‌شود که ادراک ما از دو خط افقی (شکل) دچار خطا شود و آن‌ها را نامساوی ادراک کنیم. در حالی که اگر همین دو خط افقی خارج از این زمینه قرار بگیرند، مساوی ادراک می‌شوند. همین‌طور در خطای مولر-لایر یک خط عمودی وقتی در زمینه پیکان‌های واگرا قرار می‌گیرد، بلندتر ادراک می‌شود و وقتی در زمینه پیکان‌های همگرا قرار می‌گیرد، کوتاه‌تر ادراک می‌شود. **بررسی سایر گزینه‌ها:** گزینه (۱): از نظر روان‌شناسان گشتالت، کل علاوه بر مجموع اجزا،

۶ تفاوت لهجه صحبت کردن افراد (ترکی، فارسی، کردی و...) صرفاً مربوط به شرایط محیطی است که در آن بزرگ شده‌اند و نوع خاصی از صحبت کردن را از طریق الگوگیری، یادگیری و تقلید آموخته‌اند. **بررسی سایر گزینه‌ها:** گزینه (۲): سن رسیدن به بلوغ بیشتر تحت تأثیر ریش و عوامل زیستی است و از آنجا که وراثت نقش تعیین‌کننده‌ای در ریش یا آمادگی زیستی افراد برای تغییرات دارد، در بسیاری از موارد با توجه به بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور می‌توان احتمال وقوع برخی از ویژگی‌های رفتاری و شناختی (و همین‌طور زیستی) را در دامنه‌های سنی خاص پیش‌بینی کرد. به همین دلیل افراد در سن رسیدن به بلوغ معمولاً به مادر و پدر خود شباهت دارند. البته این موضوع می‌تواند تحت تأثیر عوامل محیطی نیز قرار گیرد. **گزینه (۳):** تفاوت قد یک دانش‌آموز با همکلاسی‌هایش می‌تواند ناشی از عوامل زیستی (بلندقد بودن پدر و مادرش) و یا عوامل محیطی (تغذیه مناسب و ورزش) باشد. **گزینه (۴):** تفاوت مهارت‌های حرکتی یک فرد با برادر بزرگ‌ترش در درجه اول مربوط به عوامل زیستی است زیرا فرد بزرگ‌تر قاعدتاً آمادگی زیستی بیشتری دارد.

۷ یکی از عوامل ایجاد تمرکز، انگیزتگی ذهنی است که تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی قرار دارد. تغذیه مناسب و تأمین نیازهای زیستی، یکی از عوامل فیزیولوژیکی ایجاد انگیزتگی ذهنی است. عوامل مهم دیگر نیز (ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن) در انگیزتگی ذهنی مؤثر است.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): همچنان که محرومیت حسی آزارنده است، درگیری حواس مختلف با محرک‌های متنوع و مطلوب لذت‌بخش است. **گزینه (۲):** تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است. **گزینه (۳):** این جمله تعریف خوگیری است. آماده‌سازی، زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد.

تقسیم می‌شوند. **گزینه (۳):** حافظه بر اساس نوع اطلاعات به دو نوع معنایی و رویدادی تقسیم می‌شود (شنیداری، دیداری و معنایی انواع رمزگردانی هستند). **گزینه (۴):** حافظه بر اساس زمان بازیابی اطلاعات به سه نوع ۱- حسی، ۲- کوتاه‌مدت و کاری و ۳- بلندمدت تقسیم می‌شود. **صفحه ۹۱**

۱۲ **۳** **راهکارهای اختصاصی کنترل اثر گذشت زمان:** ۱- مرور کارآمد: برای کنترل اثر گذشت زمان، از مرور مناسب استفاده کنید. در مرور مطالب، در هر بار از خودتان پرسید این بار به چه مفهوم جدیدی رسیدیم که در دفعات گذشته به آن دست نیافتیم. ۲- کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن: برای کنترل اثر گذشت زمان، نباید فاصله مرور مطالب بیشتر از شش یا هفت ساعت باشد. بیشترین فراموشی در ساعات نخست بعد از یادگیری رخ می‌دهد؛ بنابراین، بهترین زمان مرور مطالب، چند ساعت بعد از یادگیری است. **صفحه ۱۰۶**

۱۳ **۱** **یکی از ویژگی‌های مسئله این است که «در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است».** اصولاً زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد. مسئله عبارت است از عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود. **صفحه ۱۱۶**

۱۴ **۲** **یکی از عوامل مؤثر بر حل مسئله نوع نگاه به مسئله است که باعث می‌شود فرد در حافظه خود اطلاعات مرتبط با آن نگاه خاص را به خاطر آورد و اقدامات احتمالی فرد برای حل مسئله، تحت الشعاع آن نگاه خاص خواهد بود.** نوع نگاه دانشمندان به مسائل با افراد عادی بسیار متفاوت بوده و به همین علت آن‌ها قادر به اکتشافات و اختراعات زیادی در رابطه با مسائل پیش آمده بوده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱):** این عبارت مربوط به مرحله ۴ حل مسئله (بازیابی و اصلاح راه‌حل) است. **گزینه (۳):** مربوط به اثر انتقال (تجربه گذشته) است. **گزینه (۴):** مربوط به اثر نهفتگی (نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص) است. **صفحه ۱۲۲**

شامل روابط بین اجزا هم می‌شود که از جمع اجزا به دست نمی‌آید. به عبارت دیگر کل بیشتر از مجموع اجزا است. **گزینه (۲):** بر اساس اصل استمرار ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیرپیوسته. **گزینه (۳):** دانش امروزی از ادراک بسیار فراتر از آن چیزی است که روان‌شناسان گشتالت مطرح کردند. شواهد تجربی جدید نشان می‌دهد که علاوه بر ویژگی‌های حسی، ادراک به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد. دقت کنید جمله‌ای که در گزینه (۳) نوشته شده جمله درستی است ولی با شواهد تجربی جدید مطابقت دارد، نه با دیدگاه گشتالت. **صفحه‌های ۸۲ و ۸۴**

۱۰ **۱** **مفهوم حافظه کاری نشان‌دهنده این موضوع است که انواع حافظه را نمی‌توانیم صرفاً بر اساس زمان تقسیم‌بندی نماییم؛ بلکه میزان استفاده از اطلاعات، تعیین‌کننده در دسترس بودن یا عدم دسترسی به آن اطلاعات است.** در واقع از آنجایی که حافظه کاری تابع میزان استفاده از اطلاعات است، میزان دسترسی به اطلاعات بیشتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۲):** اصطلاح زمان رمزگردانی به کار برده نمی‌شود. از آنجایی که حافظه کاری تابع میزان استفاده از اطلاعات است، زمان بازیابی اطلاعات و ظرفیت ذخیره‌سازی در آن قابل افزایش است. **گزینه (۳):** این جمله درباره حافظه بلندمدت درست است. در حافظه کاری حجم اطلاعات ذخیره شده محدودیت دارد و حدود ۵ تا ۹ لغت است که البته می‌تواند کمی قابل افزایش باشد. **گزینه (۴):** حافظه کاری حافظه‌ای است که به سایر اجزای شناخت خدمت‌رسانی می‌کند و میز کار همه اجزای شناخت ماست. **صفحه‌های ۹۵ و ۹۶**

۱۱ **۲** **مراحل حافظه به ترتیب عبارت‌اند از:**
 ۱- رمزگردانی (یادگیری، به خاطر سپردن، درون‌داد)
 ۲- ذخیره‌سازی (اندوزش، نگهداری)
 ۳- بازیابی (یادآوری، به خاطر آوردن، فراخوانی)
بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱):** نشانه‌های بازیابی به دو دسته درونی (معنایی) و بیرونی (حسی)

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): طبیعی است که وقتی با تعداد زیادی اولویت روبه‌رو هستیم، نمی‌توانیم همه آن‌ها را هم‌زمان انتخاب کنیم. اما این موضوع باعث تعارض نمی‌شود؛ تعارض وقتی ایجاد می‌شود که برخی اولویت‌ها با یکدیگر در تضاد باشند و فرد مجبور به انتخاب یکی از آن‌ها باشد. **گزینه (۳):** اگر نتوانیم در زمان کوتاه و به شکل فوری تصمیم‌گیری کنیم، می‌توانیم آن را به تأخیر بیندازیم و این به معنای تعارض نیست. **گزینه (۴):** اگر بتوانیم از موضوع ناخوشایند اجتناب کنیم، دیگر تعارضی در کار نیست. تعارض وقتی ایجاد می‌شود که مجبوریم جنبه ناخوشایند را تحمل کنیم. **مفحه‌های ۱۵۱ و ۱۵۲**

۱۹ وقتی افراد به تکلیفی مشغول می‌شوند یا کاری انجام می‌دهند انتظار دارند نتایج خوبی از رفتار و کارهایشان به دست آورند. زمانی که بین آن فعالیت و نتایج به دست آمده رابطه‌ای نمی‌بینند، دچار درماندگی آموخته شده می‌شوند؛ یعنی یاد می‌گیرند که ناتوان‌اند و پیامدها و نتایج کار هیچ ربطی با تلاش و کار آن‌ها ندارد. **گزینه (۲)** نادرست است زیرا فرد پس از اینکه به درماندگی آموخته شده می‌رسد، شکست خود را پایدار و دائمی می‌داند. **مفحه‌های ۱۷۷ تا ۱۷۹**

۲۰ ما زمانی دست به یک فعالیت خاص می‌زنیم که ادراک کارایی داشته باشیم، یعنی انتظار داشته باشیم که کارایی لازم را داریم، می‌توانیم از پس انجام آن فعالیت برآیم و دانش و مهارت لازم در انجام آن کار را در خودمان ببینیم. وقتی دانش‌آموزی درس خواندن را برای کنکور را کنار می‌گذارد و به جای آن اقدام به شرکت در المپیاد می‌کند، می‌توانیم نتیجه بگیریم که در زمینه المپیاد ادراک کارایی دارد. همچنین رفتار او **هدفمند** است زیرا دنبال کسب مدال در المپیاد است و نوع انگیزه او **بیرونی** است، زیرا عامل خارجی (ورود به دانشگاه) او را به شرکت در المپیاد واداشته است.

۱۵ وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل آن مسئله هستند فراموش می‌شود، در نتیجه هنگام مراجعه مجدد و با نبود عواملی که مانع حل مسئله می‌شدند حل مسئله محقق می‌شود. به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان مشخص «اثر نهفتگی» گفته می‌شود. **مفحه ۱۲۳**

۱۶ اولویت‌های یک تصمیم‌گیری می‌تواند شامل همه گزینه‌های احتمالی باشد؛ به عبارت دیگر هر اولیوی، فرد تصمیم‌گیرنده را به مقصد می‌رساند، ولی ممکن است اولویت مطلوب نباشد.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱):** وقتی هر دو اولویت (هر دو گزینه) نامطلوب و ناخواستنی باشد و فرد مجبور به انتخاب یکی از آن‌ها باشد تعارض اجتناب - اجتناب به وجود می‌آید. **گزینه (۲):** هرچه تعداد اولویت‌ها بیشتر باشد، تصمیم‌گیری پیچیده‌تر خواهد بود (تصمیم‌ها براساس تعداد اولویت‌ها به ساده و پیچیده تقسیم می‌شوند). **گزینه (۳):** اولین مرحله تصمیم‌گیری، شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر است. مرحله دوم شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌ها است. **مفحه ۱۳۷**

۱۷ تصمیم‌گیری یعنی ارزیابی راه‌های مختلف و انتخاب بهترین راه.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱):** تعریف سبک تصمیم‌گیری است. **گزینه‌های (۲) و (۳):** تعریف حل مسئله است **مفحه ۱۳۷**

۱۸ وقتی در موقعیتی باشیم که حتماً باید تصمیم بگیریم ولی قادر به تصمیم‌گیری نباشیم، حالت عاطفی ناخوشایندی را تجربه می‌کنیم که تعارض نام دارد. **گزینه (۲)** اشاره به تعارض گرایش - اجتناب دارد. در این تعارض فرد با یک موضوع (یک اولویت) روبه‌رو است که هم‌زمان جنبه‌های خوشایند و ناخوشایند دارد. جنبه‌های خوشایند آن باعث ایجاد گرایش می‌شود و جنبه‌های ناخوشایند آن باعث ایجاد ترس و اجتناب می‌شود. در نهایت فرد مجبور است تصمیم بگیرد آن را انتخاب کند یا از آن صرف نظر کند.